

ההפגנות נגד חמאס: לעזתים נשבר מהמלחמה

written by אלי קלוטשטיין | 27.03.2025

תושבים עזתים התאספו אתמול אחר הצהריים, זה היום השלישי ברצף, להפגנות נגד המשך המלחמה בג'באליא ובבית-לאהיה שבצפון הרצועה. המחאות, שנפוצו בכמה מוקדים ברצועה בימים האחרונים, החלו ככל הנראה בבית-לאהיה זמן קצר לאחר שצה"ל פרסם התראה לתושבי העיירה להתפנות ודחק בהם לנוע דרומה בתגובה לירי רקטות לעבר העוטף.

המפגינים הניפו שלטים וקראו סיסמאות כגון "חמאס החוצה", ובין היתר התמקדו בבכיר חמאס אוסאמה חמדאן, שטען כי המחאות פרצו בעידודה של ישראל. "יא חמדאן, לך לאיראן", קראו מפגינים, בעוד שאחרים הניפו שלטים בגנותו.

תנועת הטרור ששולטת בעזה אפשרה בינתיים למחאות להימשך, אף שהיו מפגינים שסיפרו לתקשורת הזרה על ניסיונות של פעילי הארגון לחסום את דרכם או לשבור את המחאות בכוח הזרוע, בין היתר באמצעות אלות וקתות כלי הנשק. "לכל האנשים יש זכות להביע את כאבם ולהרים את קולם נגד התוקפנות על עמנו", אמר שלשום בכיר חמאס באסם נעים, ושיגר איום מרומז למפגינים: "עם זאת, יהיה זה לא מקובל ואף מגונה לנצל את התנאים ההומניטריים הטרגיים כדי לקדם אג'נדות פוליטיות חשודות או לפטור מאחריותו את התוקפן הפושע, הכיבוש". איום מפורש יותר כבר נשמע אתמול בהודעה רשמית של ארגוני הטרור בעזה, שאיימו כי האחראים "יטופלו".

האיומים הללו, כך נראה, בינתיים לא השפיעו על המפגינים. אם לסמוך על התמונות והדיווחים מעזה, הרי שעד כה נערכו הפגנות במוקדים מרובים: מבית-לאהיה שבצפון, עבור בג'באליא, שג'אעיה ושכונת זיתון שבאזור העיר עזה, ואף דרומה מכך ☒ מחנות הפליטים נוסיראת והערים דיר אל-בלח וח'אן-יונס. תושב בית-לאהיה מוחמד דיאב אמר לרשת בי-בי-סי כי ביתו נהרס בתקיפה ישראלית לפני כשנה, וכעת הוא מסרב למות למען האג'נדה של אנשים אחרים. "חמאס מוכרח לרדת מהבמה ולהאזין לקול האבל, לקול שבוע מתחת להריסות", הוא זעק.

למרות קריאות אמיצות כאלה, הפחד ניכר בקרב רבים מהמפגינים. לא מעט מהם סיפרו כי חששו עד כה להגיע לצאת להפגין נגד חמאס, ורבים מתראיינים בעילום שם או תחת שמות בדויים. תושב ג'באליא בשם עבדאללה אחמד הזכיר את חששו שחמאס ינוע לשבור את המחאות בכל הכוח. ובכל זאת, יש בין המפגינים גם כאלה שבניגוד לעבר מוכנים להתראיין לתקשורת הזרה בפנים גלויות. בילאל אבו-זיאד, תושב צפון עזה, הסביר כי "לא יכול להיות חשש מרדיפה בזמן שהרצועה נגועה רק בסבל. אין יותר פחד, המוות יכול לקרות בכל דקה, ראינו אותו בעיניים", הוא מספר.

חמאס, שמבין לאן נושבת הרוח, ניסה אחרי יומיים של הפגנות טקטיקה שונה: במקום לפזר בכוח את ההפגנות, הוא ניסה לנכס אותן ולהציג לעולם כאילו מדובר ביוזמה שלו כדי למחות נגד ישראל והמשך המלחמה.

המפגינים עצמם מציגים תמונה מורכבת יותר. היו מהם שסיפרו על הזדהות בסיסית עם ארגון הטרור, כמו למשל סעיד קילאני מבית-לאהיה, ששוחח עם העיתון וושינגטון פוסט: "הקריאות 'חמאס החוצה' אין משמעותן שברצוננו להרוס את חמאס, שיש לנו יכולת לעשות זאת או שאנו מתנגדים לחמאס. התנועה קיימת בכל משפחה, גם בקרב אלה שיצאו לרחובות, שחלקם פעילי חמאס", אמר קילאני, "אבל אנחנו דורשים שהאחריות תועבר לגורם אחר, ולא משנה מי זה יהיה".

אחרים אומרים שהם מפגינים נגד חמאס וגם נגד ישראל, נגד הרשות וגם נגד מדינות המערב, שלתחושתם הזניחו אותם למותם ברצועה. עם זאת, הכתובת העיקרית לתלונותיהם היא חמאס עצמו: "זה הצד היחיד למלחמה שעליו נוכל להשפיע", הסביר עמאר חסן, "אנו לא יכולים לעצור את הכיבוש הישראלי, אבל נוכל לשנות את מדיניותו של חמאס". מפגין אחר, בן 19 שסירב להזדהות בשמו, ציין כי תושבי עזה כועסים על ישראל, ארה"ב וחמאס ובעצם על כל העולם. "אבל אנחנו רוצים שחמאס יפתור את המצב, שיחזיר את החטופים ויסיים את כל הדבר הזה", הוא אמר.

בשורה התחתונה: לעזתים נשבר מהמלחמה. כמו שסיפר אבו-זיאד מצפון הרצועה, "חמאס הוציא לדרך את המתקפה ב-7 באוקטובר, אבל היום אנחנו אלה שמשלמים את המחיר". דבריו מהדהדים את תחושתם של רבים אחרים, לא מעט מהם כאלה שחזרו לבתים הרוסים או למשפחות שאיבדו הורים, ילדים, אחים ואחיות.

חשוב לציין עוד התפתחות: למרות השמועות שלא מדובר בהתארגנות עממית אותנטית, שאולי מאחוריה עומדים מצרים, הרשות הפלסטינית, ישראל וארה"ב (רשימה חלקית שעלתה ברשתות בינתיים), התרחבותה והתעצמותה מלמדים על הצטרפות של אנשים רבים מהרחוב הפשוט להפגנות. דבר אחד ברור, מכל מקום: נראה שלפחות באופן חלקי, מחסום הפחד מחמאס נשבר. האם יהיה בכך די כדי למוטט את שלטונו של ארגון הטרור, או לכל הפחות לאלץ אותו להתגמש בתנאיו לקראת עסקה נוספת להפסקת אש ושחרור חטופים?

אי אפשר עדיין לתת תשובה לשאלה הזאת, אבל אפשר להעריך את האומץ של המפגינים, רבים מהם שנולדו תחת שלטון חמאס וכלל אינם מכירים מציאות אחרת. אבל תשובה לשאלה אחרת אולי כבר קיבלנו: לחץ כבד על עזה, למרות מחיריו העצומים, עשוי להוות אמצעי יעיל ליציאה מהמבוי הסתום שבו היו שרויים הדיונים על עתיד עזה ושחרור החטופים בשבועות האחרונים.

פורסם במקור ראשון, בתאריך 27.03.2025.